ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 1.3.2024 г.
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за присъединяване на Тонга към Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Приложеното предложение за решение на Съвета представлява правният инструмент за одобряване от името на Европейския съюз (ЕС) на присъединяването на Тонга към Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна (споразумението), в съответствие с член 218, параграф 6 от ДФЕС.

На 12 юни 2002 г. Съветът оправомощи Комисията да започне преговори за споразумения за икономическо партньорство (СИП) с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн.

На 30 юли 2009 г. ЕС подписа временно СИП между Съюза (Европейската общност към този момент), от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна. Временното СИП се прилага временно от Папуа-Нова Гвинея и от Република Фиджи съответно от 20 декември 2009 г. и 28 юли 2014 г.

В член 80 от временното СИП е предвидена възможността други тихоокеански острови да се присъединят към споразумението. Така независимата държава Самоа и Соломоновите острови се присъединиха към споразумението и съответно го прилагат временно от 31 декември 2018 г. и 17 май 2020 г.

На 13 юли 2023 г. Тонга подаде искане до Комисията за присъединяване към временното СИП, заедно с предложение за достъп до пазара. Комисията направи оценка на предложението и стигна до заключението, че то е приемливо. Съответно тя приключи преговорите от името на Съюза.

• Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката

Настоящото предложение се отнася до прилагането на Споразумението за партньорство между членовете на групата на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, от една страна, и Европейската общност и нейните държави членки, от друга страна („Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС“ или „Споразумението от Котону“, което ще бъде заменено от „Споразумението между ЕС и ОДАКТБ“ (заменящо Споразумението от Котону))[1].

Присъединяването на Тонга към временното СИП между ЕС, Фиджи, Папуа-Нова Гвинея, Самоа и Соломоновите острови[2], което представлява асиметрично и съвместимо с правилата на СТО търговско споразумение, укрепва правната рамка на търговските отношения на ЕС с държавите партньори и улеснява взаимната търговия. С него също така Тонга се включва в схемата от съвместни правила и институции, създадени в рамките на временното СИП.

След класифицирането на Тонга от Световната банка като държава с по-висок среден доход, през 2019 г. тя беше извадена от списъка на държавите — бенефициери по

---

[1] ОВ L 287, 4.11.2010 г., стр. 3, Споразумение, изменено със споразумението, подписано в Люксембург на 25 юни 2005 г. (ОВ L 209, 11.8.2005 г., стр. 27), и със споразумението, подписано в Уагадугу на 22 юни 2010 г. (ОВ L 287, 4.11.2010 г., стр. 3).

[2] Решение на Съвета от 13 юли 2009 г. за подписване и временно прилагане на Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна (ОВ L 272, 16.10.2009 г., стр. 1).

Общата схема от преференции (ОСП), и от 1 януари 2021 г. вече не се ползва от преференции по ОСП (свободен от мита и квоти достъп до пазара на ЕС).

При присъединяването и до приключването на съответните вътрешни процедури от държавите от Тихоокеанския басейн — страни по споразумението (Фиджи, Папуа-Нова Гвинея, Самоа и Соломоновите острови), ЕС и Тонга ще прилагат временно споразумението, при условие че се нотифицират взаимно в писмен вид за приключването на необходимите за тази цел процедури в съответствие с член 76, параграф 3 от споразумението.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

В споразумението за икономическо партньорство се съдържат разпоредби относно устойчивото развитие (член 3), в които страните потвърждават отново, че целта за устойчиво развитие е неразделна част от разпоредбите на споразумението и че съответства на общите цели и принципи, определени в Споразумението от Котону, и по-специално на общия ангажимент за намаляване и в резултат от това — премахване на бедността по начин, съвместим с целите за устойчиво развитие.

Временното СИП е ориентирано към развитието търговско споразумение, което предлага на Тонга асиметричен достъп до пазара и ѝ дава възможност да защити чувствителни сектори от либерализация, като същевременно са предвидени голям брой защитни мерки и клауза за защита на новосъздадени промишлени отрасли. В него също така се съдържат разпоредби относно правилата за произход, които улесняват износа на Тонга за ЕС. Тези разпоредби допринасят за постигане на целите за съгласуваност на политиките за развитие[3] и са в съответствие с член 208 от ДФЕС.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на настоящото решение на Съвета е Договорът за функционирането на Европейския съюз и по-специално член 207, параграф 4, първа алинея във връзка с член 218, параграф 6, буква а), подточка v) от него.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

В съответствие с член 3, параграф 1, буква д) от ДФЕС общата търговска политика е от изключителната компетентност на Съюза.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение е необходимо с оглед изпълнението на международните ангажименти на Съюза, залегнали в Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС, по-специално за сключване на нови търговски споразумения, които са съвместими с правилата на СТО, като постепенно се премахват бариерите пред търговията между страните и се засилва сътрудничеството във всички области, свързани с търговията.

[3] Чрез съгласуваността на политиките за развитие ЕС и неговите държави членки се стремят да вземат предвид целите за развитие в рамките на политиките, които има вероятност да окажат въздействие в развиващите се страни. Целта на съгласуваността на политиките за развитие е свеждане до минимум на противоречията и изграждане на полезни взаимодействия между различните политики на ЕС. То има за цел да повиши ефективността на сътрудничеството за развитие в полза на нашите държави партньори.

- **Избор на инструмент**

Не съществува друг правен инструмент, който би могъл да се използва за постигане на целта, изложена в настоящото предложение.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не се прилага.

- **Оценка на въздействието**

В периода 2003—2007 г. бе извършена оценка на въздействието върху устойчивото развитие на споразуменията за икономическо партньорство ЕС—АКТБ. Мандатът за този проект бе публикуван от Европейската комисия през 2002 г. в рамките на конкурентна тръжна процедура. В резултат от нея през август 2002 г. поръчката бе възложена на PwC France с петгодишен рамков договор. Предварителна версия на окончателния доклад за оценка на въздействието върху устойчивото развитие бе представена на заинтересованите страни в Европа по време на организираната от Европейската комисия среща на ЕС за диалог с гражданското общество, проведена на 23 март 2007 г. в Брюксел, Белгия. Не бе извършена нова оценка на въздействието върху устойчивото развитие, тъй като тази инициатива е свързана с присъединяване към съществуващо споразумение, което вече се прилага от другите тихоокеански островни държави, чиито структурни характеристики и икономическо и социално положение са сравними с тези на Тонга.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Одобряването на присъединяването на Тонга към временното СИП не е предмет на процедури по програмата REFIT, не предполага никакви разходи за МСП в Съюза и не поражда проблеми от гледна точка на цифровата среда.

- **Основни права**

Предложението няма последствия за защитата на основните права в Съюза.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Тонга ще се ползва от пълен свободен от мита и квоти достъп до пазара на ЕС за всички продукти в замяна на постепенното отваряне на пазара ѝ за продукти от ЕС. Няма да има отражение върху бюджета, тъй като с присъединяването към споразумението достъпът до пазара на ЕС на Тонга в голяма степен ще бъде продължен (както преди това при стандартния режим на ОСП) при същите условия по отношение на преференциите.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Ползи от присъединяването за икономическите оператори**

Във временното СИП се установяват условията, при които икономическите оператори от ЕС могат да се възползват в пълна степен от възможностите, предлагани на съответните икономики. В хода на прилагането му временното СИП ще освободи до голяма степен износителите на промишлени продукти от ЕС за Тонга от заплащането

на мита. То отговаря на критериите, установени в член XXIV от ГАТТ (1994 г.) (за премахване на митата и другите ограничаващи търговията разпоредби практически за цялата търговия между страните). Предложението в голяма степен е в съответствие с праговата стойност на СТО, т.е. либерализация в размер на 78,9 % (по тарифни линии), което съответства на 81 % от обема на износа на ЕС за период от 20 години. Тонга ще се възползва от запазване на нейния свободен от мита и квоти достъп до пазара на ЕС.

Във временното СИП също така се установява набор от правила в областите, свързани с устойчивото развитие, техническите пречки пред търговията и, наред с другото, санитарните и фитосанитарните мерки. Освен това страните по временното СИП участват в създадения съгласно споразумението Комитет по търговия. Възможността на ЕС да се възползва от предвидения в споразумението двустранен механизъм за уреждане на спорове допринася за постигането на целта за гарантиране на прозрачна, недискриминационна и предвидима среда за операторите от ЕС в държавите от Тихоокеанския басейн.

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Тонга ще участва в Комитета по търговия, създаден в съответствие с член 68 от временното СИП, който разглежда всички въпроси, необходими за прилагането на споразумението, включително мониторинга и прегледа на прилагането му, осигуряването на координация и предоставянето на консултации по въпроси, свързани с техническите пречки пред търговията и санитарните и фитосанитарните мерки, определянето и преразглеждането на секторите и продуктите от приоритетно значение и произтичащите от това области на сътрудничество от приоритетно значение, както и отправянето на препоръки за изменения на споразумението. Комитетът по търговия се състои от представители на страните.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не се прилага.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В членове 1 и 2 от предложението се съдържат разпоредби относно одобряването от името на Съюза на присъединяването на Тонга към временното СИП и относно нотификациите, за да се изрази съгласието на Европейския съюз с присъединяването към споразумението и с неговото временно прилагане в съответствие с член 76, параграф 3 от него.

В член 3 се посочва, че одобряването на присъединяването не трябва да се тълкува като предоставящо права или налагащо задължения, на които може да бъде направено пряко позоваване в съдилищата на Съюза или на държава членка.

В член 4 се определя датата на влизане в сила на решението.

2024/0048 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за присъединяване на Тонга към Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 207, параграф 4, първа алинея във връзка с член 218, параграф 6, втора алинея, буква а), подточка v) от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент[4],

като има предвид, че:

(1) На 12 юни 2002 г. Съветът упълномощи Комисията да започне преговори по споразумения за икономическо партньорство с групата държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн[5].

(2) На 30 юли 2009 г. в Лондон бе подписано Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна[6] („Временното споразумение за партньорство“), с което се установява рамка за Споразумение за икономическо партньорство. Временното споразумение за партньорство се прилага временно от Папуа-Нова Гвинея и Република Фиджи, съответно от 20 декември 2009 г. и 28 юли 2014 г.

(3) В член 80 от Временното споразумение за партньорство се предвиждат разпоредби относно присъединяването на други тихоокеански островни държави. Така Независимата държава Самоа и Соломоновите острови се присъединиха към Временното споразумение за партньорство и го прилагат временно съответно от 31 декември 2018 г. и 17 май 2020 г.

(4) На 13 юли 2023 г. Тонга подаде искане за присъединяване заедно с предложение до Съюза за достъп до пазара.

(5) Комисията направи оценка на предложението на Тонга и стигна до заключението, че то е приемливо. Съответно на 27 септември 2023 г. Комисията приключи преговорите с Тонга.

---

4 Европейският парламент даде одобрението си на [дата].

5 Директиви на Съвета за водене на преговори за споразумения за икономическо партньорство с държавите и регионите от АКТБ (9930/02 (DG E II) HH/sg).

6 Решение 2009/729/ЕО на Съвета от 13 юли 2009 г. за подписване и временно прилагане на Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна (ОВ L 272, 16.10.2009 г., стр. 1).

(6) В съответствие с член 76, параграф 3 от Временното споразумение за партньорство Съюзът и Тонга започват да прилагат временно Временното споразумение за партньорство 10 дни след като се нотифицират взаимно в писмен вид за приключването на необходимите за тази цел процедури.

(7) Присъединяването на Тонга към Временното споразумение за партньорство следва да бъде одобрено от името на Съюза, при условие че Тонга депозира акта за присъединяване в съответствие с член 80, параграф 2 от него,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Присъединяването на Тонга към Временното споразумение за партньорство между Европейската общност, от една страна, и държавите от Тихоокеанския басейн, от друга страна („Временното споразумение за партньорство“), се одобрява от името на Съюза, при условие че Тонга депозира акта за присъединяване в съответствие с член 80, параграф 2 от него.

2. Председателят на Комисията нотифицира от името на Съюза другите договарящи страни по Временното споразумение за партньорство и Тонга за одобрението от страна на Съюза на присъединяването на Тонга към Временното споразумение за партньорство.

3. Текстът на предложението на Тонга за достъп до пазара е приложен към настоящото решение.

Член 2

1. С цел Временното споразумение за партньорство между Съюза и Тонга да бъде прилагано временно, председателят на Комисията извършва от името на Съюза нотифицирането, посочено в член 76, параграф 3 от Временното споразумение за партньорство.

2. Съюзът и Тонга започват да прилагат временно Временното споразумение за партньорство 10 дни след като в съответствие с параграф 1 са се нотифицирали взаимно в писмен вид за приключването на необходимите за тази цел процедури.

Член 3

Одобряването на присъединяването на Тонга към Временното споразумение за партньорство не може да се тълкува като предоставящо права или налагащо задължения, на които може да бъде направено пряко позоваване в съдилищата на Съюза или на държава членка.

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател